

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СПАС МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
БОЛГАР ШӘҺЭРЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

**БОЛГАРСКИЙ ГОРОДСКОЙ
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СПАССКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

КАРАР

№ 20

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«11 » март 2022 ел

2022-2024 елларга Спас муниципаль районы «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программаны раслау турында

Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә

КАРАР БИРӘМ:

1. «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә 2022-2024 елларга жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программаны элге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Спас муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына 2022-2024 елларга Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа чараларын үтәү өчен бюджет ассигнованиеләрен агымдагы финанслау хисабына карарга тәкъдим итәргә.

3. 2022-2024 елларга Спас муниципаль районы «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программаны Спас муниципаль районының рәсми сайтында <http://www.spassriy.tatarstan.ru/> һәм хокукый мәгълүматның рәсми сайтында (<http://pravo.tatarstan.ru>) законда билгеләнгән вакытта урнаштырырга.

4. Әлге карар халыкка игълан ителгәннән бирле үз көченә керә.

5. Әлге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

**ТР Спас муниципаль районының
Болгар шәһәре Башкарма комитеты житәкчесе**

А.В.Костина

2022 елның 11 мартындагы 20
номерлы Татарстан Республикасы
Спас муниципаль районының
Болгар башкарма комитеты
карарына
1 нче кушымта

**2022-2024 елга Спас муниципаль районының
«Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрне файдалану
һәм саклау буенча муниципаль
программа**

2022

**Спас муниципаль районы «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге
территориясендә 2022-2024 елларга жирләрдән файдалану һәм аларны саклау
буенча муниципаль программа
паспорты**

Программаның Исеме	2019-2021 елларга Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа
Программа эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Жир кодексы.
Программаның заказчылары	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты
Программаны эзерләүчеләр	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты
Программаны үтәүчеләр	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары.	Программаның максаты-жирләрне һәм туфрактарны пычрату, бетерү, деградияләү, бозу, юкка чыгару һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту. Программаның бурычлары: - житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү; - жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлеген арттыру; - жирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру; - яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу, - жирләрне инвентаризацияләү.
Программаны тормышка ашыру вакыты	2022-2024 еллар
Күләме һәм финанслау чыганаclarы	Программаны финанслау күләме-15 мең сум., шул исәптән 2022 ел – жирле бюджет акчалары хисабына 5 мең сум. 2023 ел – жирле бюджет акчалары хисабына 5 мең сум. 2024 ел – жирле бюджет акчалары хисабына 5 мең сум.
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре.	Жирдән файдалануны тәртипкә салу, жирләрдән нәтижәле файдалану һәм аларны саклау, бозылган жирләрне торгызу һәм халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру.
Программаның	Программаны тормышка ашыруны Татарстан Республикасы

үтөлешен контрольдә тотуну оештыру	Спас муниципаль районы Болгар Башкарма комитеты тикшереп тора
---	--

1. Агымдагы халәтнең характеристикасы һәм муниципаль программаны тормышка ашыру өлкәсендә төп проблемалар.

Жир-әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөнъясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклаудан башка башка башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык кичекмәстән яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы - туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начараюына да китерәчәк.

2022-2024 елларга Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа (алга таба - Программа) икътисадны ныгыту максатларында жир ресурсларынан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү буенча дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәэмин итә торган жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча уңай шартлар булдыруга юнәлтелгән.

Жир фондының шактый күләмен төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәс эшләвен бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөнъясы, жир булсынмы, экосистеманың дисбалансына һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, ана куллану һәм хужалыксыз мөнәсәбәт үзе башкарган вазыйфаларны бозуга, табигать үзенчәлекләрен киметүгә китерә.

Жирләрне рациональ файдалану тәэмин ителгәндә генә саклау нәтижәле була ала.

«Болгар шәһәре» муниципаль берәмлегенен тотрыклы социаль-икътисады үсеш проблемалары һәм аның халкының экологик яктан имин тормышы хәзерге этапта жирләрне саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Шәһәр жирлеге дәрәжәсендә жирләрне саклауның һәм файдалануның жирле проблемаларын мөстәкыйль рәвештә, өстәвенә, бүгенге көндә яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә тулысынча, комплекслы һәм акыл белән хәл итәргә мөмкин.

Жирләрнең экологик торышы уртача яхшы, әмма стихияле санкцияләnmәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары.

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора: Болгар

муниципаль районы Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклығы, хисаплылык һәм контрольлек, нәтижәлелек.

Муниципаль программаның максаты-жирләрне һәм туфракларны пычрату, бетерү, деградияләү, бозу, юкка чыгару һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен тәэмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;

- жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;

- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;

- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган яки кулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын рөхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

3. Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижәләре һәм программаның нәтижәлелеге күрсәткечләре.

Әлеге программаны гамәлгә ашыру жирләрдән файдалануны тәртипкә салуга ярдәм итәчәк; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертү; авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәләрәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программаның чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәэмин ителәчәк:

1) торак пунктларны төзекләндерү;

2) жирләрнең сыйфатлы характеристикаларын яхшырту;

3) жирләрдән нәтижәле файдалану.

4. Программаны тормышка ашыру вакыты һәм этаплары

Программаны тормышка ашыру срогы-2022-2024 еллар.

5. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрне саклауның һәм алардан файдалануның нәтижелелеген арттыру чаралары планлаштырылган.

Таблица № 1

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Максат исеме	Бурыч исеме	Төп чараларның исеме	Башкаручы	Төп чараларны үтәү вакыты.	Ахыргы нәтижеләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлеге	Индикаторларның әһәмияте.			Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау			Чараны гамәлгә ашыруның турыдан туры нәтижәсе
						2022	2023	2024	2022	2023	2024	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	
1. Жирләрне һәм тупракны пычрату, бетерү, деградияләү, бозу, юкка чыгару һәм	1.1: Жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижелелеген арттыру, жириләрдән рациональ файдалану	1.1.1. тупракның уңдырышлылыгын саклау һәм арттыру, чүп үләннәре, куаклар һәм вак төякләр үсүдән	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	5,0	5,0	5,0	жирләрдән экологик системалары саклаун тәмин ит торган ысуллар, жирнең чарбулу сәләте хужалык

башка тискәре йогынтыларны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен тәэмин итү.	ны һәм саклауны оештыру	саклау, жирләрнең торышын начарайтуны һәм башка төрләрәннән яклау (фитоконтроле үткәрү).										һәм эшчәнлекнең баһ төрләрән гамәлгә ашыруны нигезе буларак файдалану
		1.1.2. жирләрне пычрату һәм чүпләү нәтижеләрен бетерү (өмәләр үткәрү, чүпчар чыгару)	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты	2022-2024	берәмлек	6	6	6	-	-	-	
	1.2 Яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу	1.2.1. табигатьне саклау, торгызу һәм үстерү (агачлар, куаклар утырту)	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты	2022-2024	берәмлек	10	10	10	-	-	-	халыкның сәламәтлеген һәм яшәшешен тәэмин итү өчен әйләнтирә мөхитне саклау, яклау һәм

												анын шартлары яхшырту
1.3: Жирләрне инвентаризацияләү	1.3.1. буш һәм рациональ булмаган файдаланылмый торган жирләрне ачыклау һәм аларны үз вакытында хужалык эйләнешенә керту.	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	-	-	-	жирләрне даими рәвештә инвентаризацияләү үткәрү, аларны арендага (милеккә) бирү максатыннан буш һәм рациональ	
	1.3.2. жир кишәрлекләрен үз белдеген белән алу фактларын ачыклау.	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Болгар башкарма комитеты	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	-	-	--	файдаланылмый торган жирләрне ачыклау.	
	1.3.3. гражданнарга РФ жир законнарын аңлату.	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы	2022-2024	Әйе/Юк	әйе	әйе	әйе	-	-	-		

6. Муниципаль программаны ресурслар белән тәмин итүне жайга салу.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру жирле бюджет акчалары исәбеннән күздә тотыла.

2022-2024 елларга муниципаль программаның бюджет ассигнованиеләренән гомуми күләме жирле бюджет акчаларыннан 15,0 мең сум тәшкил итә.

Финанс ресурсларына ихтыяж Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының индекс-дефляторларны исәпкә алып, шундый ук эш төрләре нигезендә эзерләнган тәкъдимнәре нигезендә билгеләнде.

Таблица № 2.

Тормышка ашыру еллары	Финанслау күләме - мең сум				
	Барлығы	финанслау чыганакалары буенча			
		федераль бюджет	республика бюджеты	жирле бюджет	бюджеттан тыш чыганакалар
финанслау чыганакалары буенча					
2022		0,0	0,0	5,0	0,0
2023		0,0	0,0	5,0	0,0
2024		0,0	0,0	5,0	0,0
Барлығы муниципаль программа буенча		0,0	0,0	15,0	0,0

Муниципаль программаны тормышка ашыру барышында чаралар һәм аларны финанслау күләмнәре, Спас муниципаль районының «Болгар шәһәре» муниципаль берәмлеге бюджеты акчаларының мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен корректировкага кертелергә тиеш.

7. Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру

Программаны гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Болгар Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыру турында хисап белешмәләре жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан квартал саен Спас муниципаль районы башкарма комитетына һәм Спас муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына 1 нче кушымта нигезендә хисап чорыннан соң килүче айның 25 сәгә кадәр тапшырыла.

